Konstitutionsutskottets betänkande

1980/81:13

om ökad kommunal självstyrelse och minskad byråkrati (prop. 1980/81:80)

Propositionen

I propositionen föreslås riksdagen anta förslag till lag om ändring i kommunallagen (1977:179) och lag om ändring i lagen (1964:63) om kommunal beredskap. Genom propositionen bereds riksdagen vidare tillfälle att ta del av vad kommunministern anfört om det fortsatta arbetet med att stärka den kommunala självstyrelsen och förbättra kontakterna mellan medborgarna och samhällsorganen.

De åtgärder som redovisas i propositionen syftar till att öka den kommunala självstyrelsen och minska onödig byråkrati. Flertalet åtgärder är av det slag att regeringen själv kan fatta beslut om dem. Några förslag kräver dock riksdagens godkännande. Det gäller förslagen att ändra kommunallagen så att kommuner och landstingskommuner inte behöver ha regeringens medgivande för att ta kapitalfond i anspråk för driftändamål. Vidare föreslås ändringar i lagen om kommunal beredskap så att kommunernas skyldighet att underställa länsstyrelsen beslut om beredskapsplan tas bort. Slutligen föreslås att en bestämmelse införs i kommunallagen enligt vilken kommunstyrelser och förvaltningsutskott åläggs att verka för sådana förenklingar i verksamheten som kan underlätta enskildas kontakter med kommuner eller landstingskommuner.

Utskottet

Utskottet har inget att erinra mot de lagförslag som framläggs i propositionen.

En av de övriga frågor som tas upp i propositionen har tidigare behandlats av riksdagen, nämligen frågan om avskaffandet av begreppet anvisningar när det gäller sådana regler som centrala myndigheter riktar till kommuner och landstingskommuner (se prop. s. 39–40). Vid behandlingen av propositionen om åtgärder mot krångel och onödig byråkrati våren 1979 (prop. 1978/79:111 bilaga 14, KU 1978/79:35) förklarade sig utskottet i och för sig ha förståelse för de önskemål som framförts om en renodling av terminologin till begreppen föreskrift och allmänna råd men ansåg i likhet med dåvarande kommunministern att begreppet anvisningar inte kunde undvaras inom alla områden. Enligt utskottet fick frågan dock ytterligare övervägas när vissa pågående utredningar slutförts. Riksdagen ställde sig bakom utskottets uttalanden.

I den nu aktuella propositionen framhålls att statskontrollkommittén övervägt frågan ytterligare och kommit till slutsatsen att begreppet anvisningar mycket väl kan undvaras. Kommunministern förklarar sig dela denna bedömning och uttalar att regeringen kommer att ge myndigheterna i uppdrag att mönstra ut begreppet anvisningar när det gäller regler som riktar sig till kommuner och landstingskommuner. Efter den förnyade prövning av frågan som gjorts inom statskontrollkommittén och av regeringen har utskottet inget att invända mot att begreppet anvisningar avskaffas i enlighet med vad som uttalas i propositionen.

I övrigt föranleder propositionen inget uttalande från utskottets sida.

Utskottet hemställer

1. beträffande *ändringen i kommunallagen*
   att riksdagen bifaller proposition 1980/81:80,
2. beträffande *ändringen i lagen om kommunal beredskap*
   att riksdagen bifaller propositionen,
3. beträffande *avskaffande av begreppet anvisningar*
   att riksdagen godkänner vad som uttalas i propositionen.

Stockholm den 3 februari 1981

På konstitutionsutskottets vägnar
BERTIL FISKESJÖ

Närvarande: Bertil Fiskesjö (c), Hilding Johansson (s), Olle Svensson (s), Yngve Nyquist (s), Sven-Erik Nordin* (c), Wivi-Anne Cederqvist* (s), Gunnar Biörck i Värmdö* (m), Bengt Kindbom (c), Kerstin Nilsson (s), Sture Thun (s), Jan Prytz (m), Esse Petersson* (fp), Allan Ekström* (m), Åke Wictorsson (s) och Kerstin Sandborg (fp).

* Ej närvarande vid justeringen.

Särskilt yttrande

av Gunnar Biörck i Värmdö (m) som anför:

Den föreslagna nya lydelsen av 7 § i lagen om kommunal beredskap synes innebära att länsstyrelsen förlorar möjligheten att, i händelse av att skilda uppfattningar kvarstår dem emellan sedan föreskrivet samråd ägt rum, påverka kommuns eller landstingskommuns utformning av sina lokala beredskapsplaner. Den av vederbörande kommun *antagna* planen skall endast *insändas* till länsstyrelsen. I sämsta fall innebär detta att inbördes olika och, vad helheten beträffar, icke sammanhängande beredskapsplaner kommer att ligga till grund för den planering, som i ett kritiskt läge

vederbörande *civilbefälhavare* har att basera sitt handlande på. Det framgår också av paragrafen att länsstyrelsen får förordna om revision av kommunala beredskapsplaner *endast* när det påkallas av *ändrade förhållanden*. Att en länsstyrelse anser en beredskapsplan sakligt otillfredsställande ger sålunda icke skäl nog till revision, utan det krävs en speciell, nytillkommen yttre anledning härför.

Strävandena till ökad kommunal självstyrelse är naturligtvis i många hänseenden berättigade. Den samtidiga avväpningen av statsmaktens möjlighet till övergripande och samordnande planering just på *beredskaps*-området inger dock i nuvarande utrikespolitiska läge betänkligheter. Jag förutsätter därför att regeringen genom civilbefälhavarnas försorg gör sig noga underrättad om de faktiska konsekvenserna av den föreslagna lagstiftningen.

GOTAB 66402 Stockholm 1981